

Formy bibliografické citace

Tento přehled forem bibliografických citací je zpracován podle citační normy ISO 690. Při psaní textů je ale třeba brát v úvahu, že každý odborný časopis či katedra FSS má stanovenou vlastní citační normu, které je třeba se držet.

Základní citace knihy:

- příjmení a iniciály osobního jména autora
- název publikace
- vydání (první vydání se neuvádí!)
- místo vydání
- nakladatel
- rok vydání

Příklad:

KELLER, J. Úvod do sociologie. Praha: Slon, 1992.

MAREŠ, P. Nezaměstnanost jako sociální problém. 3. rozšířené vydání. Praha: Slon, 2003.

Základní citace časopisu:

- příjmení a iniciály osobního jména autora
- název článku
- název časopisu
- ročník
- rok vydání
- číslo
- stránky

Příklad:

MUSIL, L. Kultura pracovišť sociální práce. Sociologický časopis, 27, 1991, č. 5: s. 545 – 567.

Citace statě ze sborníků

- příjmení a iniciály osobního jména autora statě
- název statě
- In
- příjmení a iniciály osobního jména autora (editora) sborníku
- název sborníku
- vydání (první vydání se neuvádí!)
- místo vydání
- nakladatel
- rok vydání
- stránky

Příklad:

ŠMAJS, J. Práce – téma k zamyšlení. In BUCHTOVÁ, B. a kol. Nezaměstnanost: Psychologický, ekonomický a sociální problém. Praha: Grada, 2002, s. 9-34.

Citace seriálové publikace

- název
- odpovědnost
- údaje o vydávání (pokud jsou uvedeny: čísla / data – číslo svazku apod.)
- místo vydání
- nakladatel
- rok vydání

Příklad:

Historická demografie. Sociologický ústav (Akademie věd ČR). Č. 27. Praha: Sociologický ústav AV ČR, 2003.

Statistická ročenka ČR 2003. Český statistický úřad. Praha: ČSÚ, 2004.

Norma dále uvádí příklady citací diplomových prací, částí monografií, článků v denním tisku aj., plné znění normy lze dohledat na internetu.

Odkazy na studijní prameny v textu

V zásadě použít dva druhy odkazů:

1. Citaci

Citace je přesným (doslovným) přepisem myšlenek jiného autora, píše se tedy do uvozovek a v samotném odkazu na citaci se definuje autor, rok vydání díla a číslo stránky, ze které je citováno.

Odkaz na citaci lze umístit:

- na konci textu

Příklad: „Nejobektivnějším, i když pracným způsobem získání informací je rozbor magnetofonového záznamu vyučovací hodiny“ (Hrabal, 1998: 113).

- v poznámce pod čarou

Příklad: „Nejobektivnějším, i když pracným způsobem získání informací je rozbor magnetofonového záznamu vyučovací hodiny.“¹ Tento způsob se doporučuje, pokud není znám autor díla, ze kterého citujeme. **Poznámky pod čarou lze uvést přímo na téže straně nebo souhrnně na konci práce.**

- v textu

Příklad: Hrabal (1998: 113) píše: „Nejobektivnějším, i když pracným způsobem získání informací je rozbor magnetofonového záznamu vyučovací hodiny.“

¹ Hrabal, K.:celý bibliografický zápis s označením jen té stránky, ze které citujeme.

Na otázku, zda umístit citaci za celý text nebo pod čarou či do textu, neexistuje jednoznačná odpověď. Z praktického hlediska je lepší kratší citace uvádět v textu, dokonce řada autorů tento způsob upřednostňuje (FF UK, FSS MU) nebo citovat pod čarou. Čtenář se nemusí unavovat neustálým listováním na konec práce.

2. Parafrázi

Vlastní převyprávěnou neboli **parafrázovanou** citaci uvozovkami neoddělujeme, odkaz na ni obsahuje příjmení autora a rok vydání díla (nikoliv stránku jako u přesné citace). Existuje několik možností, jak uvést parafrázi.

- Odkaz v textu

Příklad: Podle Potůčka (1998) je součástí sociální politiky...

- Odkaz za textem

Příklad: Součástí sociální politiky je také sociální pojištění, které řeší sociální situace, na které se může člověk předem připravit (Potůček, 1998).

- **V poznámce pod čarou:** Vhodné zvláště, když parafrázujeme text, který nemá autora.

Příklad: Součástí sociální politiky je také sociální pojištění².

V této souvislosti se nabízí ještě jedna otázka: Proč vůbec citovat? Odpověď je velmi lapidární. Protože použít cizí myšlenky, a neocitovat ji, je krádež!

Součástí závěrečných zpráv, článků i studentských prací bývají **tabulky i grafy**. Patří do textu nebo do příloh? Ani zde nelze dát jednoznačnou odpověď. Můžeme pouze doporučit: Souvisí-li tabulka nebo graf přímo s textem, je dobré je umístit přímo do textu (z důvodů orientace čtenáře). Získáte-li student materiál, který přímo s textem nesouvisí, ale slouží k dokreslení řešeného problému, je lépe ho umístit do příloh (aby nerušil plynulost textu).

Tabulky a grafy musí být očíslovány a označeny názvem a jejich seznam musí být uveden za obsahem na začátku práce! U převzatých tabulek a grafů je vždy uveden pramen.

² Zpráva MPSV o vývoji sociální politiky v ČR.
Zákon č. 100/1988 Sb., o...